

Nová geochemická zonace zdrojů minerálních vod v CHKO Slavkovský les

Mgr. **David Landa**

Česká geologická služba

Konference PRAMENY Slavkovského lesa – ZDRAVÉ srdce lázeňské KRAJINY
Dům Chopin, Mariánské Lázně, 23.-24. 3. 2026

T A
Č R

Tento projekt je spolufinancován se státní podporou
Technologické agentury ČR a Ministerstva životního
prostředí v rámci **Programu Prostředí pro život.**

www.tacr.cz

www.mzp.cz

Lázeňská pestrost

Karlovy Vary

Mariánské Lázně

Lázně Kynžvart

Dolní Kramolín

Pestrost minerálních vod

Běžně dostupné minerální vody ze Slavkovského lesa

podmíněno

Geologie

- Extrémně pestrá litologie
  - Bohemikum (Tepelsko-Barr. jednotka)
  - Saxothuringikum
  - Moldanubikum
- Mariánskolázeňský zlom
  - směr SZ-JZ
  - elevace patrná v délce více než 100 km
- Oherský rift

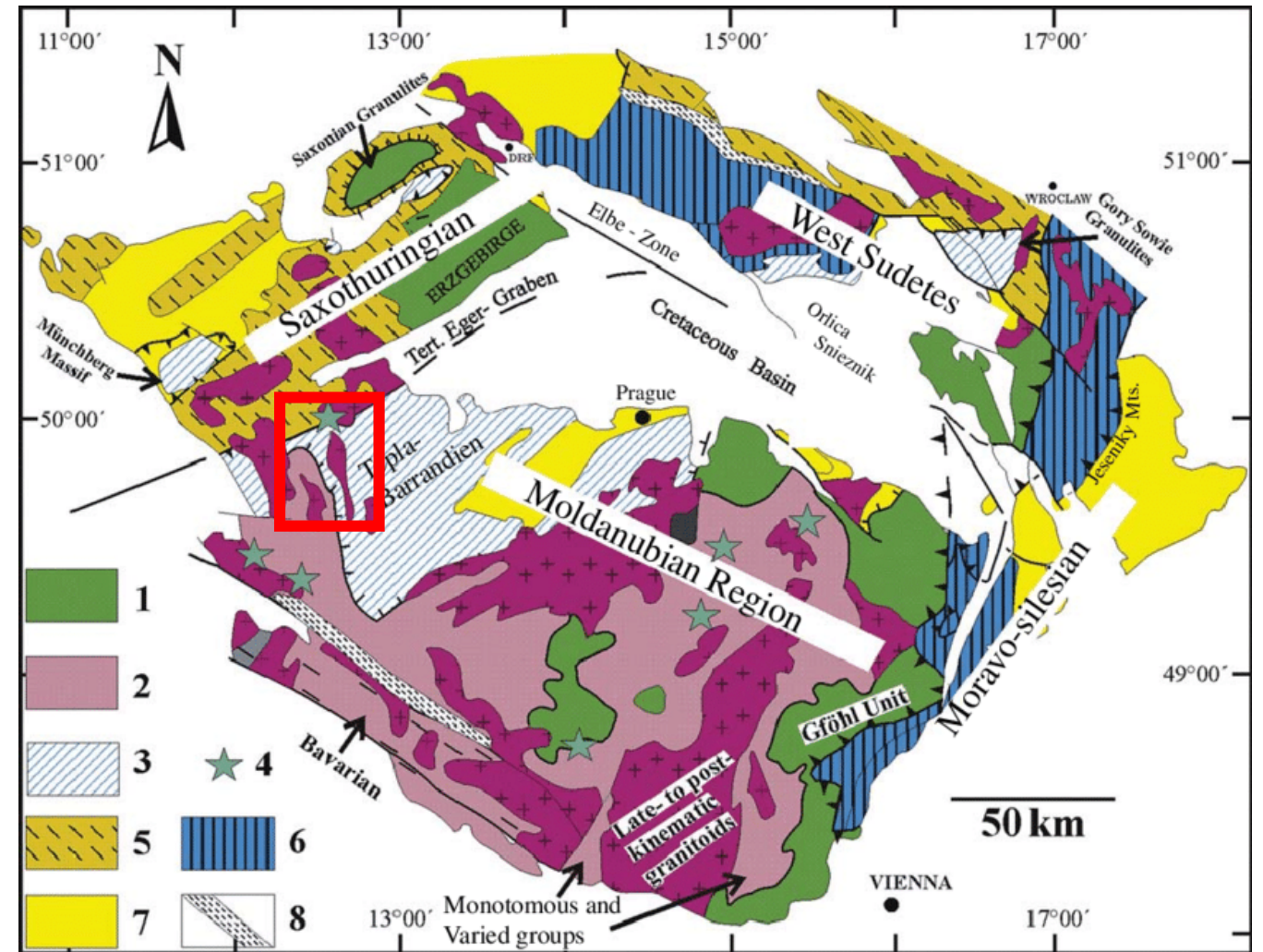
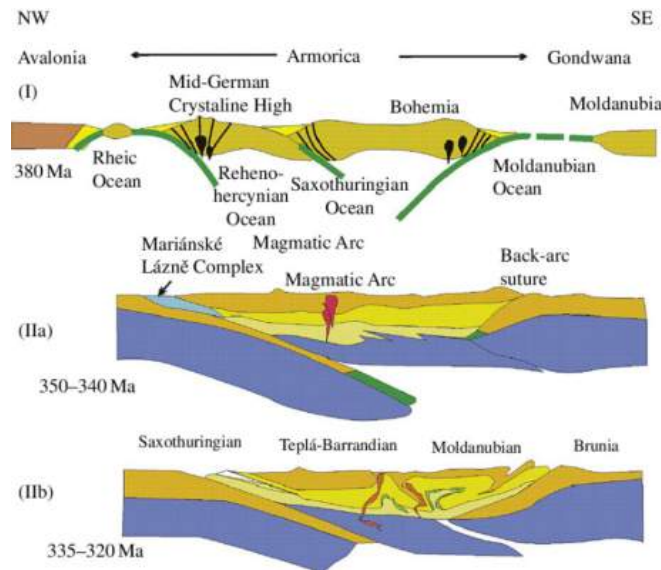

Figure 12.2 Major geological features of the Bohemian Massif. 1. HP-UHP units (360–340 Ma); 2. Monotonous and Varied Groups with MT-MP rocks; 3. Units with MP rocks (400–370 Ma); 4. Eclogites in different units; 5. Low-grade units of the Saxothuringian and Sudetes, including LP-HP rocks; 6. Medium-grade units of the Sudetes and Moravo-Silesian; 7. Upper Proterozoic to Lower Carboniferous sedimentary rocks. Stars are eclogite occurrences in the Moldanubian Zone, excepting the Grohl unit. Source: Modified from Willner et al. (2000).

Faryad (2011)

Chemismus vod

- **Celková mineralizace**

- Jednotky [mg/l], tzv. TDS (*total dissolved solids*)
- Součet veškerých rozpuštěných **anorganických** látek (tj. kationtů, aniontů a nedisociovaných látek) nad 1 %. Historicky i součet CO₂
- V detailu nejde o triviální záležitost

kationty

Hořčík	Mg ²⁺
Sodík	Na ⁺
Draslík	K ⁺
Vápník	Ca ²⁺
Železo	Fe ²⁺

anionty

Hydrogenuhličitany	HCO ₃ ⁻
Sírany	SO ₄ ²⁻
Chloridy	Cl ⁻
Dusičnany	NO ₃ ⁻

nedisociované složky

Kys. křemičitá	H ₂ SiO ₃
Kys. boritá	HBO ₂

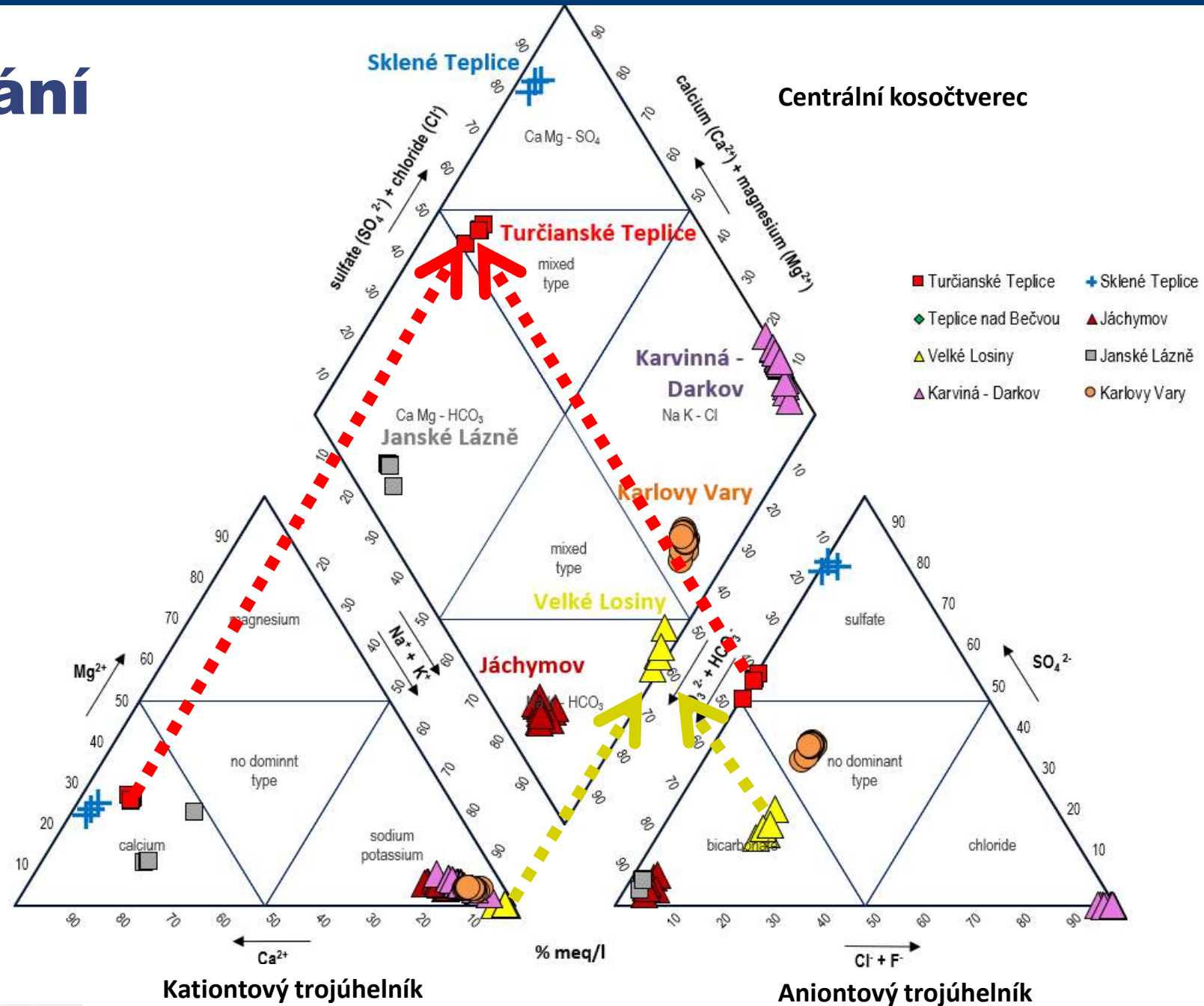
Grafické zpracování

- Hlavní kationty

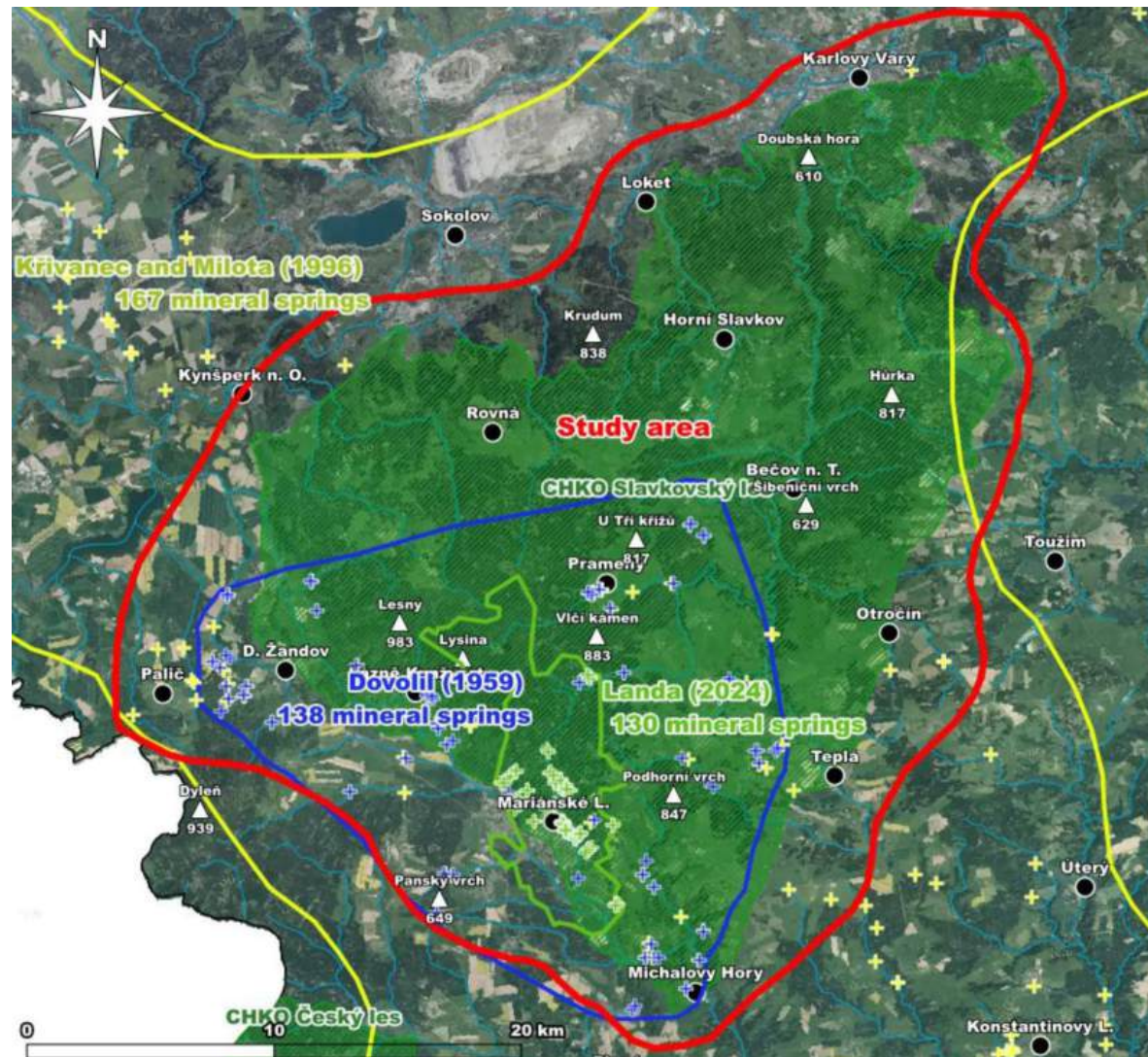
- Na^+
- K^+ $\rightarrow$ = Na+K
- Mg^{2+}
- Ca^{2+}

- Hlavní anionty

- Cl^- $\rightarrow$ = Cl+F
- F^-
- HCO_3^-
- SO_4^{2-}

Zájmová oblast

- Peak / Summit
  - Village / Town
  - Watercourse
  - Protected landscape area (CHKO)
- Mineral springs in:**
- Dovolil (1959)
  - Křivanec - Milota (1996)
  - Landa (2024)
- Study area in:**
- Dovolil (1959)
  - Křivanec - Milota (1996)
  - Landa (2024)
  - Study area (this paper)

VÝSLEDKY

Typ Mg-HCO₃

- **Hadcová tělesa (serpentinit)**
- Až 90 % Mg²⁺ v kationtech
- Prameny
- Mnichov
- Nová Ves
- Louka
- Mariánské Lázně
  - Farská kyselka

Magnesia

Novoveská

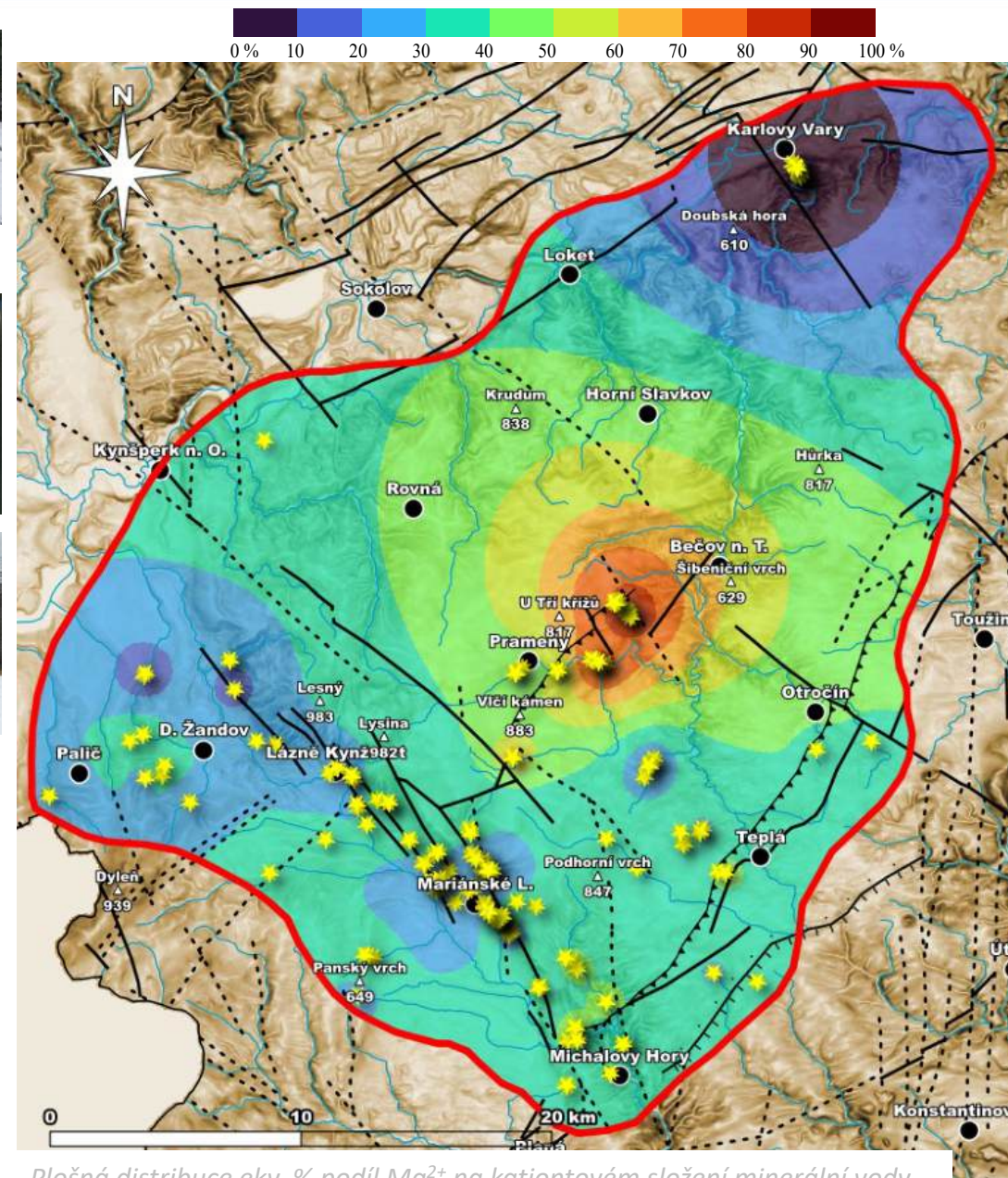
Jímací pole Magnesia

Farská Foto V. Žáček

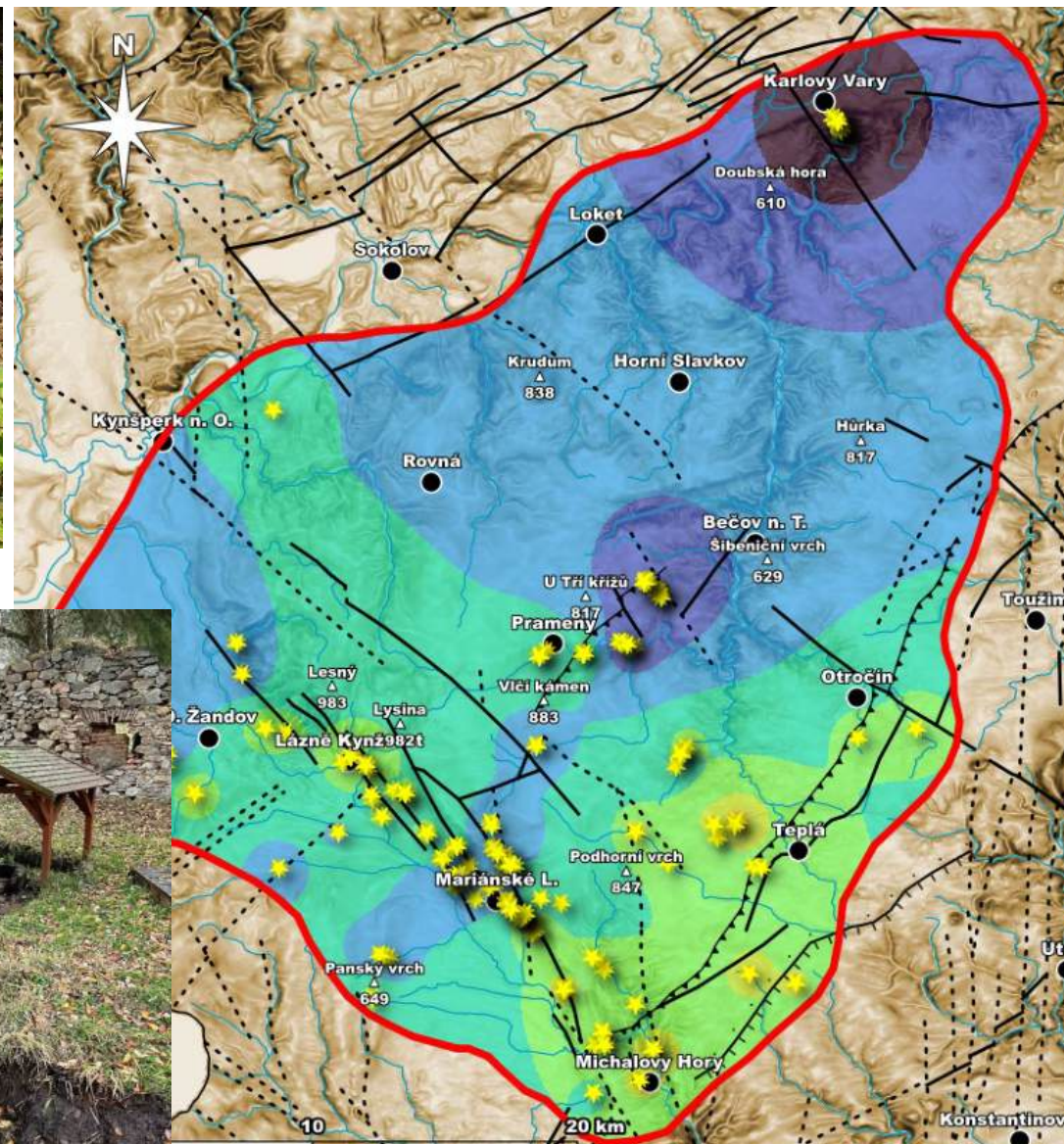
Grünská

Plošná distribuce ekv. % podíl Mg²⁺ na kationtovém složení minerální vody

Typ Ca-HCO₃

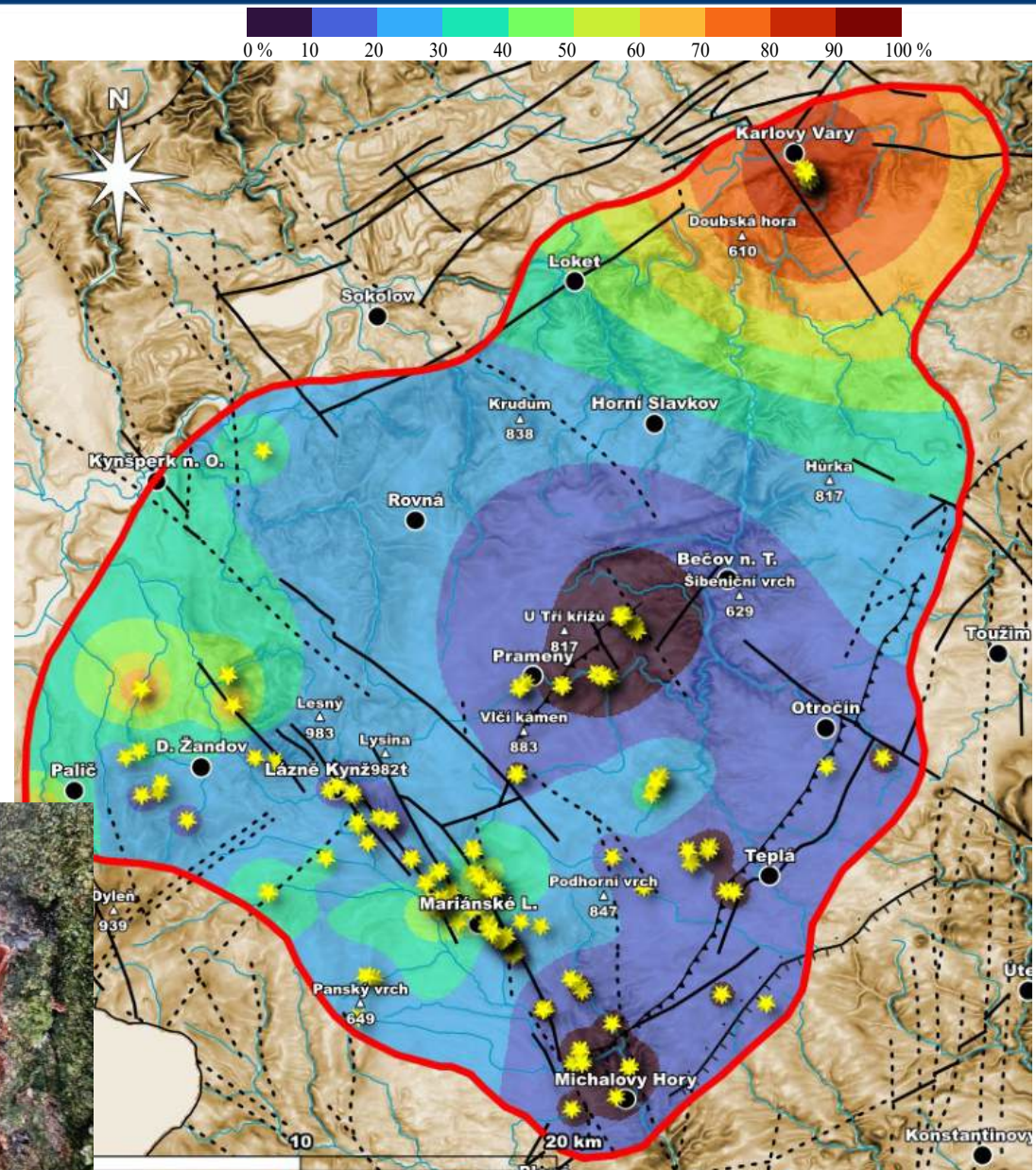
- **Amfibolity** a ruly
- Až 70 % Ca²⁺ (ostatní Mg²⁺)
- Michalovy Hory
- Teplá
- Dolní Kramolín
  - Il Sano
- Mariánské Lázně
  - Rudolfův p.

Plošná distribuce ekv. % podíl Ca²⁺ na kationtovém složení minerální vody

Typ Na-HCO₃/SO₄ (Karlovarský typ)

- Molární poměr Na⁺ : Cl⁻ = 3 až 5.
- Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Kyselecký Hamr, Podlesí.
- Studie identifikovala všechny známé vývěry tohoto typu.

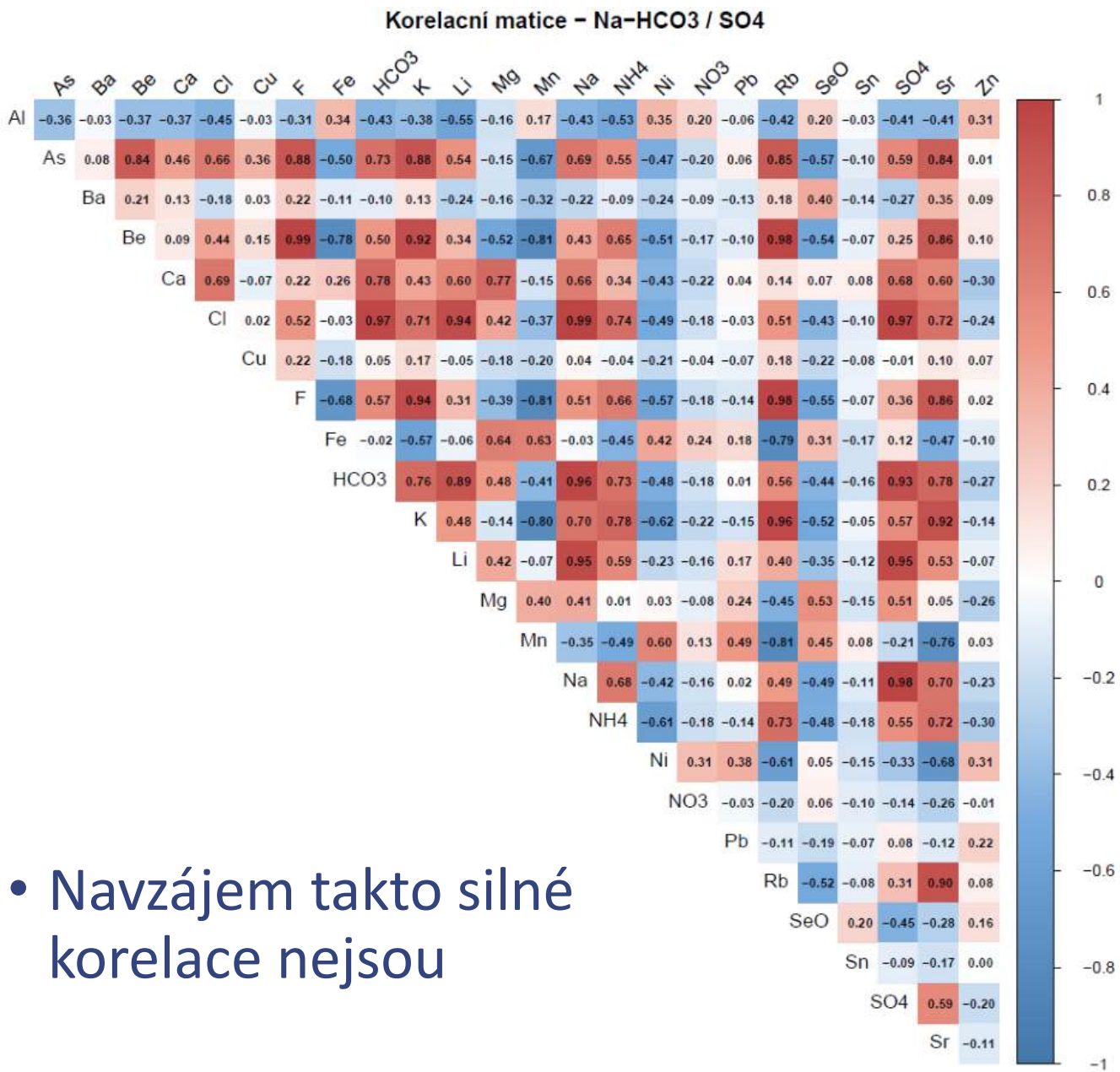

Plošná distribuce ekv. % podíl Na⁺ na kationtovém složení minerální vody

Typ Na-HCO₃/SO₄

Paradox

- Za první:
  - Na s Cl (0,99)
  - Na s SO₄ (0,98)
  - Cl s SO₄ (0,97)
  - Li s Cl (0,94)
- Za druhé:
  - K s Rb (0,96)
  - F s Rb (0,98)
  - F s K (0,94)
  - K se Sr (0,91)
  - Be s Rb (0,98)
  - Be s F (0,99)

- Navzájem takto silné korelace nejsou

Typ antropogenně ovlivněný

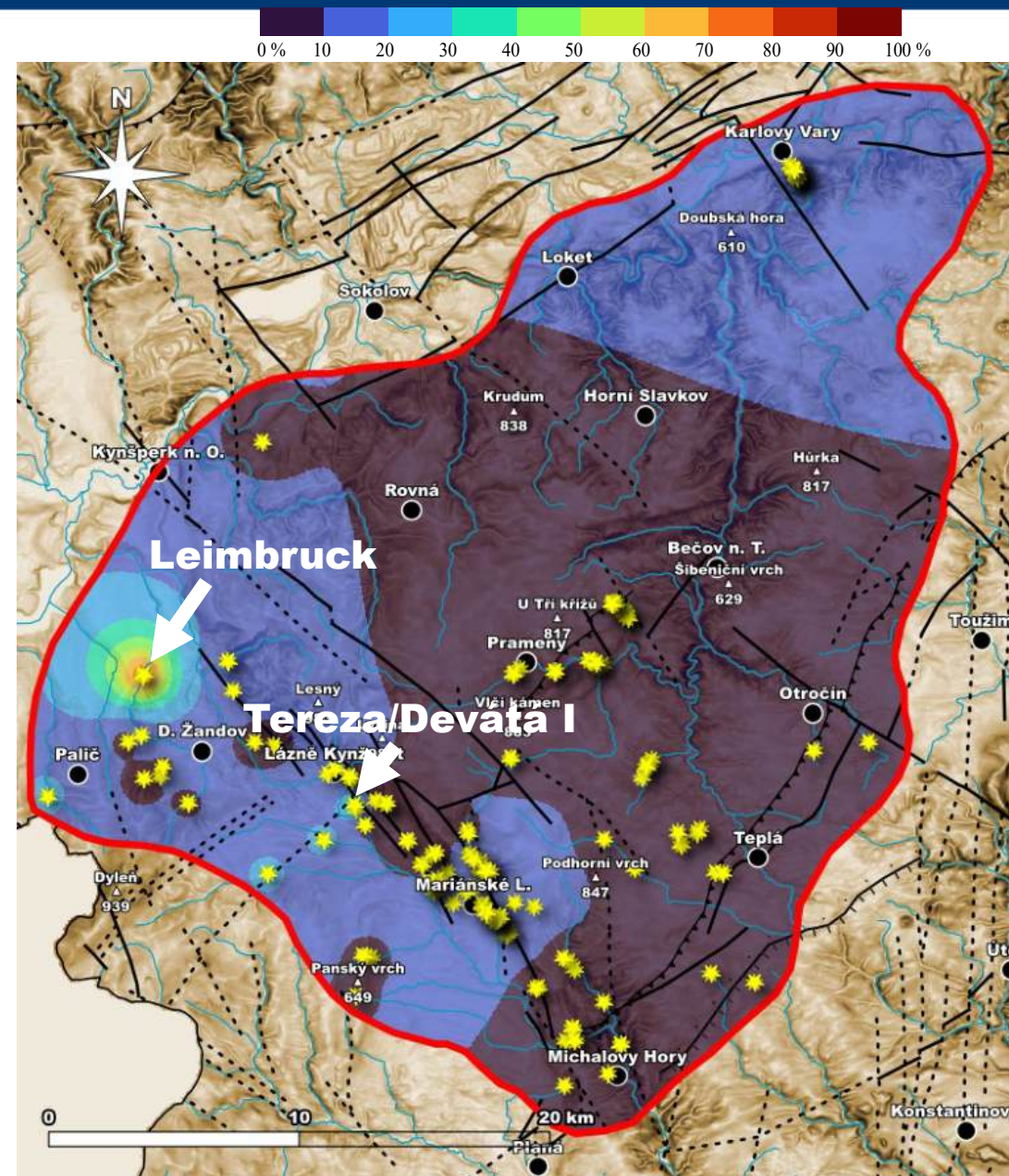
- Molární poměr $\text{Na}^+ : \text{Cl}^- = 0,6 - 1,2$.
- Leimbruck I ($\text{Na}:\text{Cl} = 1,02$),
- Leimbruck II ($\text{Na}:\text{Cl} = 0,82$),
- Tereza/Devátá I ($\text{Na}:\text{Cl} = 0,6$)
  - 71 % Cl^- v aniontech
  - Cl^- jsou v prameni dlouhodobě stabilní

Tereza / Devátá I

Leimbruck I

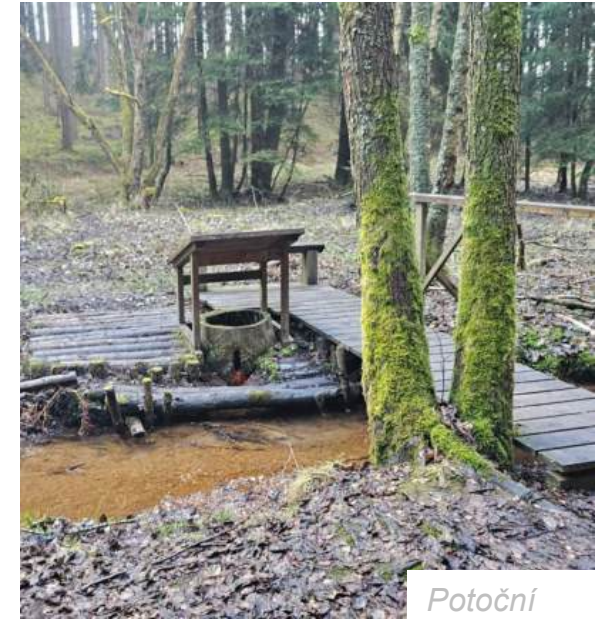
Plošná distribuce ekv. % podíl Cl^- na aniontovém složení minerální vody

Typ Ca-Na-HCO₃ (Přechodový)

- Zahrnuje
  - prameny **kombinované geneze**
    - Karolina
  - prameny málo mineralizované - velmi **mělkého založení**.
    - Křovištní, Pirát TDS < 0,2 g/l.
  - prameny z **litologie bez vyhraněného složení**.
- Medián celkové mineralizace ~ 0,6 g/l

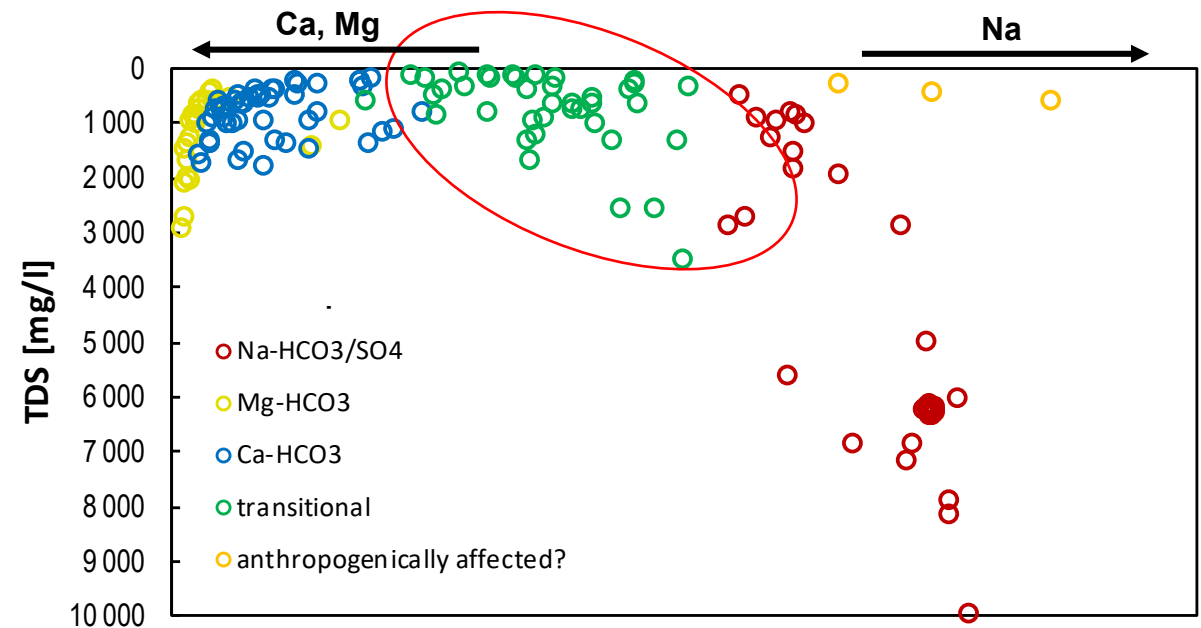
Pirátův pramen

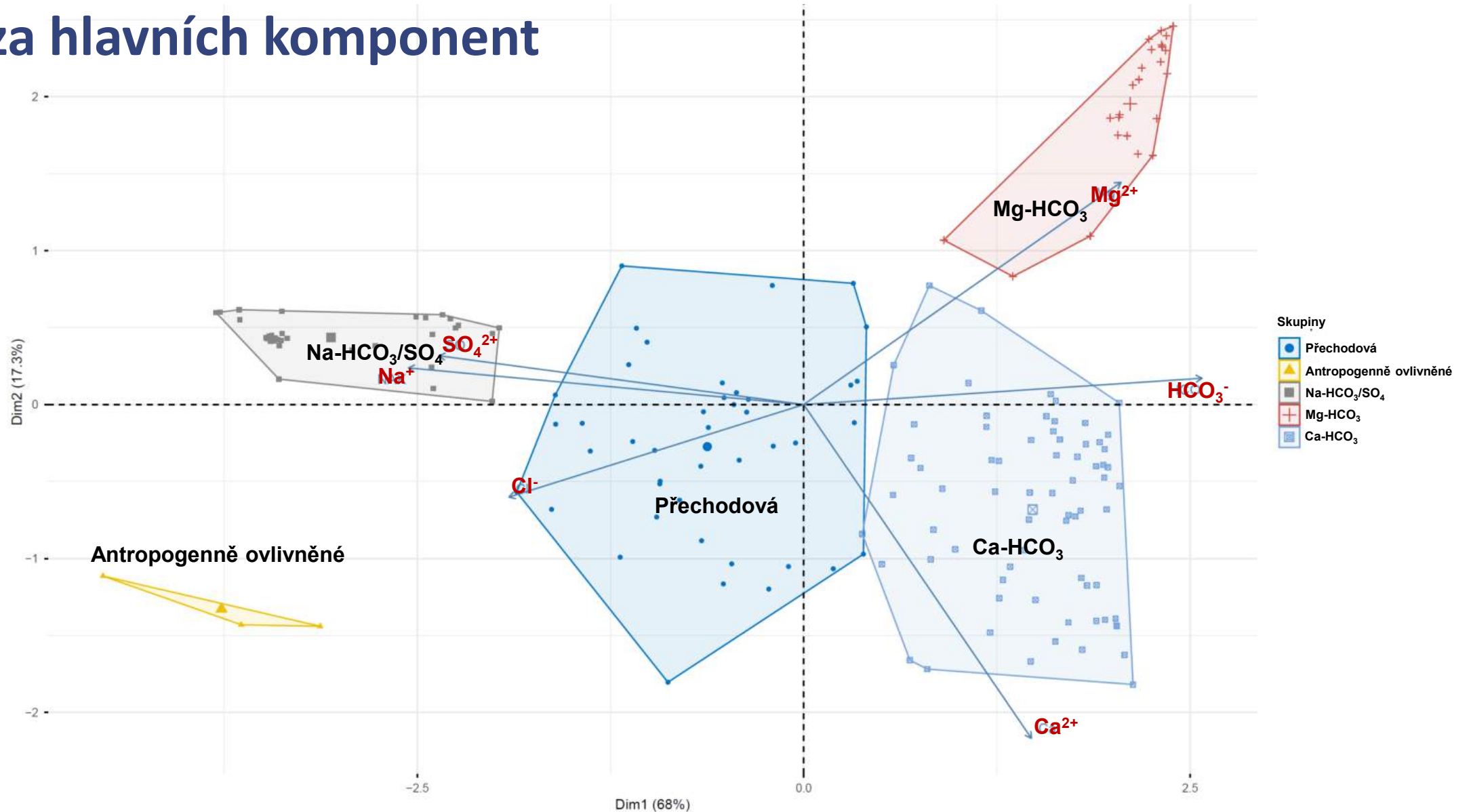
Potoční

Radiovka

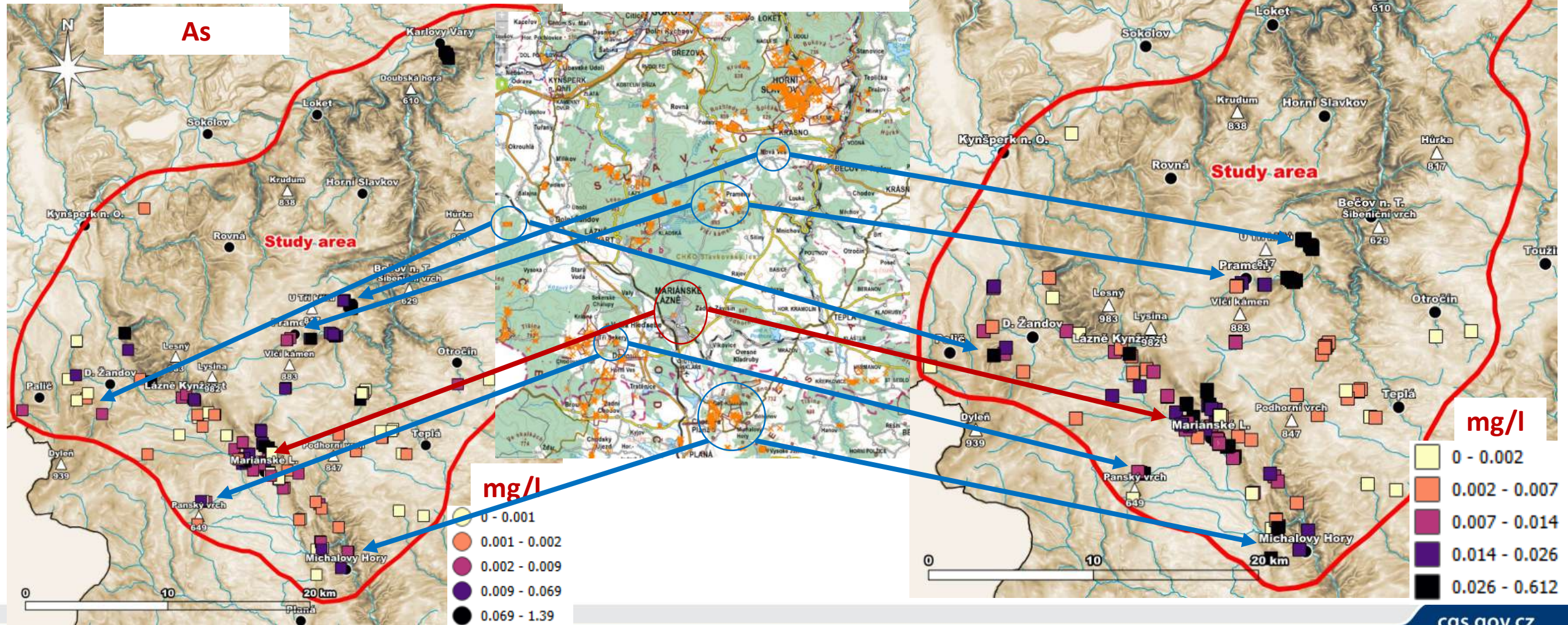

Analýza hlavních komponent

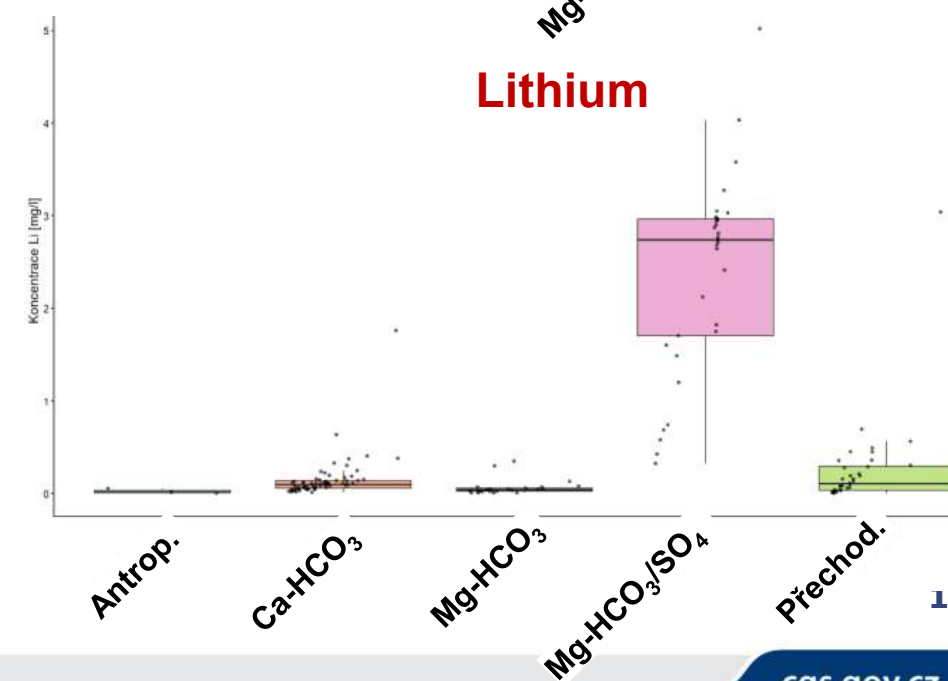
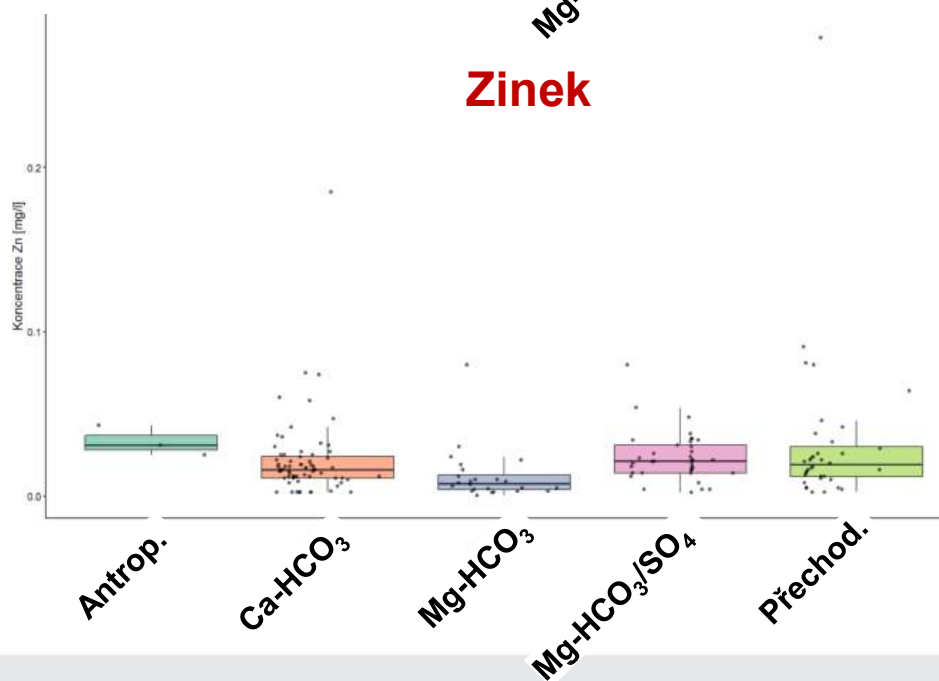
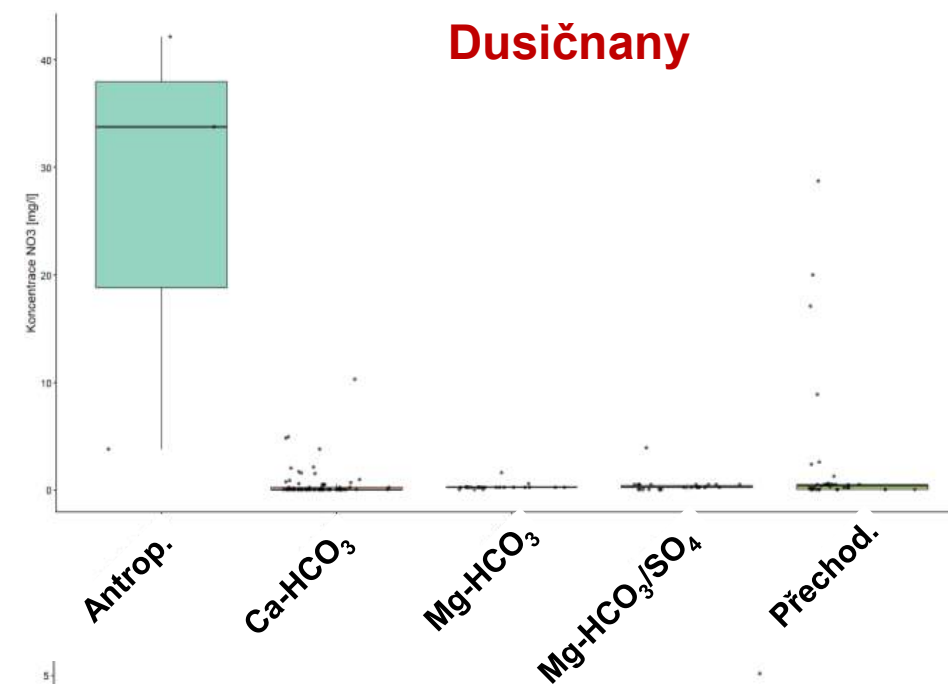
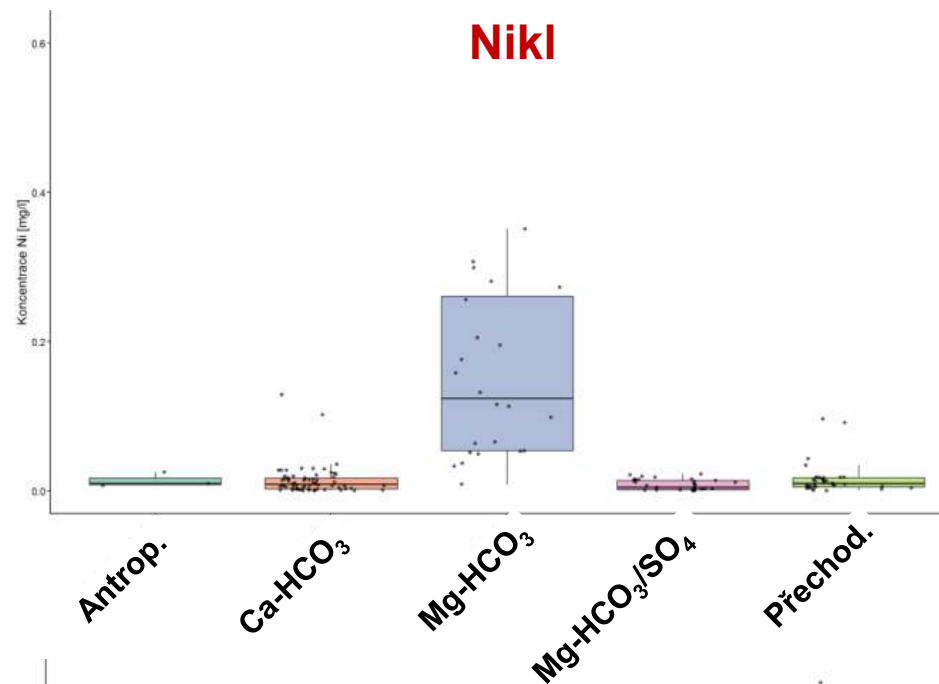
Stopové prvky

- Vazba na ložiska?

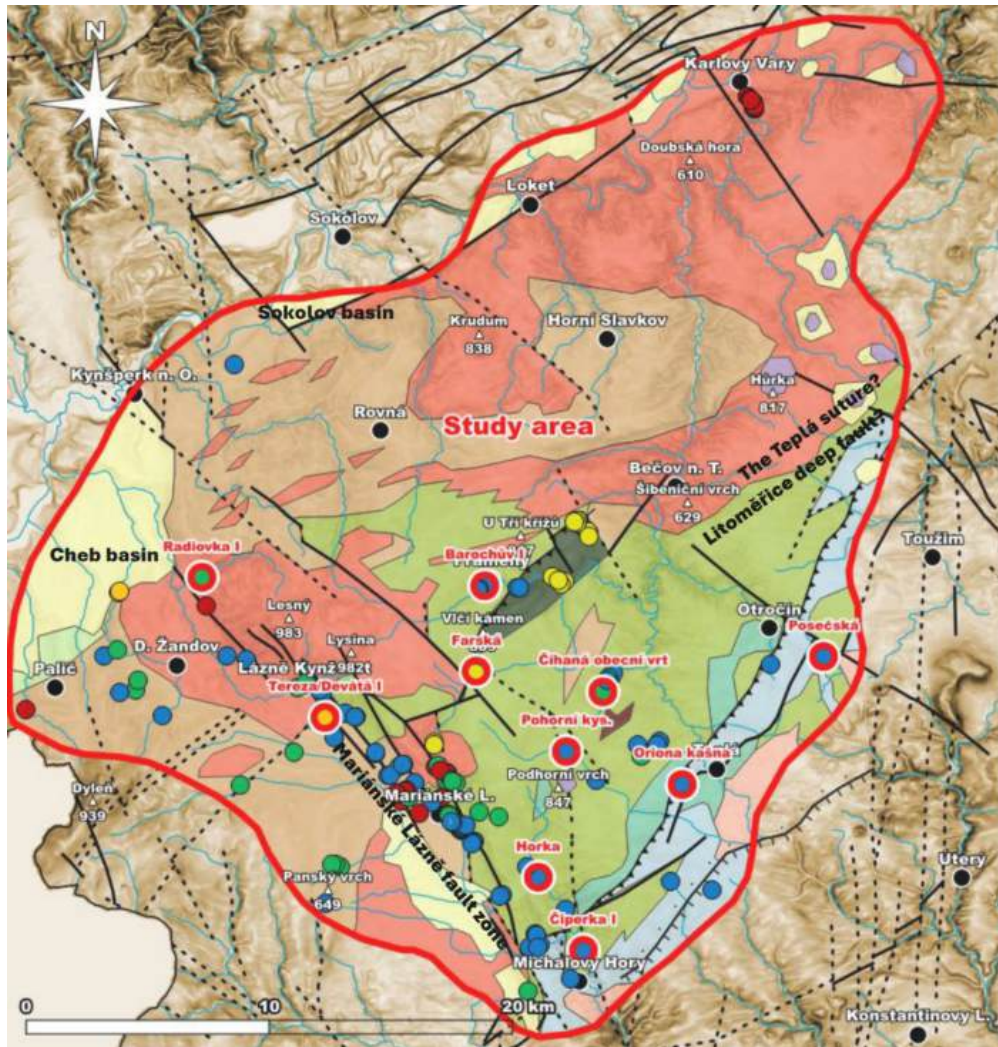

Stopové prvky

- Souvislost s chemickými typy?

Shrnutí

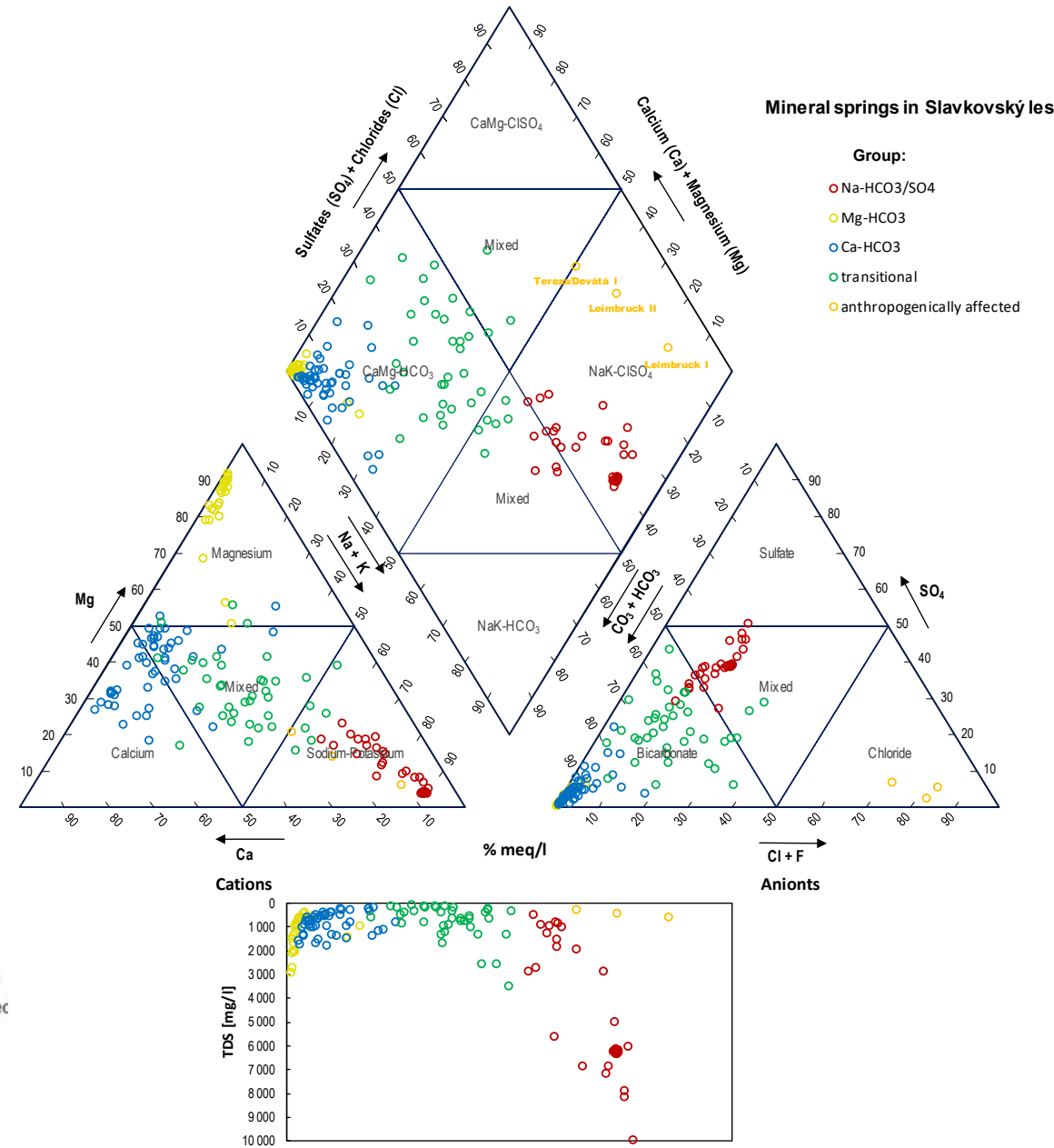
- Peak / Summit
- Village / Town
- Watercourse
- Fault, known
- Fault, inferred / hypothetical
- Thrust fault, known
- Minor thrust fault
- Study area

Mineral spring:

- Na-HCO₃/SO₄
- Mg-HCO₃
- Ca-HCO₃
- transitional
- anthropogenically affected?
- Mineral spring, monitored

Lithology:

- Amphibolites
- Eclogites
- Phyllites
- Gabbros and metagabbros
- Granitoids
- Metagranites to orthogneisses
- Metamorphosed siliciclastic sec
- Neogene sediments
- Neovolcanites
- Gneisses and mica schists
- Serpentinites

Závěr

- První **systematická** hydrogeologická a hydrochemická revize Slavkovského lesa po více než 60 letech.
- Zmapováno, analyzováno a georeferencováno celkem **178 minerálních pramenů** v oblasti 955,7 km².
- Pomocí shlukové analýzy bylo definováno **5 hlavních** hydrochemických typů (facií)
- Nebyly identifikovány **nové vývěry** "karlovarského typu" (Na-HCO₃/SO₄); tento typ zůstává vázán na známé lázeňské struktury.

Děkujeme za pozornost

...a pijme minerální vody...

David Landa a kol.

Jan Holeček, Iva Kůrková, Jiří Burda, Lenka Rukavičková, Tomáš Vylita

david.landa@geology.cz; +420 722 049 654

<https://cgs.gov.cz/>